

ንድሕንነት ማህበራት ቁልድን መንገድ ማህበራት (Child and Youth Safe Organisations) ስርዓት አሰራር ለተዳሊኝ ዲዛ?

ድሕንነት ናይ ቁልድን መንገድ ማህበራት (ስርዓት አሰራር) እንታይ ኢዩ?

- ማህበርካ ምስ ቁልድን መንገድ ማህበራትን ተጻሚዱ እንተደኣ ኹይኑ ካብ 2024 ዓ.ም ጀሚሩ ምስ ናይ ቁልድን መንገድ ማህበራት ተሰማሚዕካ ምኻድ ብሕጋዊ መገዲ ክሕተት ይኸእል ኢዩ።
- እዚ ሓድሽ ሕጋዊ ብቐዓታት እዚ ንቁልድን መንገድ ማህበራትን ኣብ ውድባዊ ኹነታት ድሕንነት ንምሕላው ኢዩ።
- ኣብ ካልኣት ምምሕዳር ግዝዓታት ኣውስትራልያ ዝርከባ ውድባት ንቁልድን መንገድ ማህበራትን ናይ ምዕቅብ መሰለን ኣብ ምድጋፍ ክእለተን ከደልድላ ኸለዎ ተመሳሳሊ ሕጋዊ ብቐዓታት ከማልኣ ዝግባእ ኮነታ ብምርኣይ እዩ።

እቲ ቐንዲ ስርዓት አሰራር ንመን እዩ ዚምልከቶ?

- ብፍላይ ንቁልድ ኣገልግሎት ዝህባ ወይኻዓ ብፍላይ ኣብ ትሕቲአም ቍፅፅር ንዘለዉ ቁልድ ዝጥቀማሉ መሳሊጥታት ዝህባ ውድባት።
- ገለ ኻብቲ ኣብነት ነዚ ኸእዘዝ ዘለዎ ውድባት ከምዚ ዝስዕብ ይርከቡ -
  - ኣገልግሎት ክንክን ሕጻናትን ኣለይቲ ሕጻናትን
  - ኣባላት ቁልድ ዝኹኑ ክበባትን ማህበራትን
  - ዓባይቲ ምስ ቁልድ ዚራኸቡሉ ንጥፊታት ወይ ኣገልግሎት ዚፍጽማ ኣብ እምነት እተመሰረተ ጉጅሊታት ወይ ሃይማኖታዊ ውድባት።

እንታይ ክገብር እየ ?

- እዚ ስርዓት አሰራር እዚ ንድሕንነት ቁልድን መንገድ ማህበራትን ዝምልከት መዐቀቲታት ከምኡውን ጸብጻብ ክወሓጡሉ ዝከእል ኣኻይዳ ዘጠቓልል ኢዩ።
- እቲ ናይ ቁልድን መንገድ ማህበራትን ድሕንነት መዐቀቲታት ማህበራት ምስ ቁልድን መንገድ ማህበራትን ክተሓባበሩ ኸለዎ ኣብ ግብሪ ኸውዕላኦ ዘለዎን 10 መሰረታዊ ስርዓታት አሰራር ኢዩ። ማህበራት ነቲ ናይ ቁልድን መንገድ ማህበራትን ድሕንነት መዐቀቲታት ኣብ ግብሪ ኸውዕላኦ እንከሎ ነቲ ናይ ኣቦርጅናል ባህላዊ ድሕንነት ዝምልከት ሓፈሻዊ ስርዓት (Universal Principle for Aboriginal Cultural Safety) እውን ክዕየሉ ኣለዎን።
- እቲ ሪፖርቲ ክግበር ዝኸእል ኣኻይዳ ዚበሃል መደብ መራሕቲ ገለጻን ውድባት ብዘዕባ እቲ ምስ ሓደ ሰራሕተኛ ዚተሓሓዝ ቦደል ማህበራት ሕጻናት ዘለዎም ሻቕሎት ጸብጻብ ኪህቡን ንክጻርዩን ዚሓትት ሓድሽ ናይ ግድን መደብ እዩ።
- ምስዚ ስርዓት አሰራር እዚ ተሰማሚዒን ኪመላለሳ ዚድለ ውድባት ነቲ ሓድሽ ሕጋዊ ግዴታታትን ንምፍጻም ደገፍ ኪረኽባ እየን ድሮ ድማ ይፍጽማ ኣለዎ ማለት ኪኸውን ይኸእል እዩ።

ድሕንነት ዘለዎ መለኮቲታት ቁልድን መንገድ ማህበራትን (Child and Youth Safe Standards)

እቲ ናይ ቁልድን መንገድ ማህበራትን ድሕንነት መዐቀቲታት ሓደ ማህበር ኣብ ማእከል ናይ ቁልድ ድሕንነትን ድሕንነትን ዘለዎ ባህሊ ብኸመይ ከማዕብል ከም ዝኸእል ዝገልጽ 10 መሰረታዊ ስርዓታት ኢዩ።

ድሕንነት ናይ ቁልድን መንገድ ማህበራትን መዐቀቲታት ከምዚ ዝስዕብ ተባሂሉ ኢዩ ተነዲፉ፡

- ሰላምን ድህንነትን ቁልድን መንገድነትን ምብርቅታዕ
- ንቁልድን መንገድነትን ዝወርድ ማህሰይቲ ኹነ ጉድኣት ምክልኻል
- ምስ ቁልድን መንገድነትን ዚተሓባበሩ ውድባት ኪራኸባ ዜድልዮን መዕቀኒታት ምፍጠር
- ምስ ቁልድን መንገድነትን ዚተሓባበሩ ውድባት ነዚ ንምፍላጥ ኣብ መዓልታዊ ልምድም ኣሰራርሓ ማላታት ከም ዜውጽኡ የረጋግጹ።

ውድባት ንኹሉ 10 መዕቀኒታት ኣብ ግብሪ ኣብ ምውዓል ነቲ ሓፈሻዊ ስርዓት (Universal Principle) ናይ ባህሊ ኣቦርጅን ድህንነት ([Aboriginal Cultural Safety](#)) ተባሂሉ ዝጽዋዕ ነገር እውን ተግባራዊ ክኸውን ኣለዎ።

ሓፈሻዊ ስርዓት ከም ዚሕብር ውድባት መሰል ባህሊ ድህንነት (Cultural Safety) ናይ ኣቦርጅናውያን ወይ ቶሪስ ስትሬት ኢንዱስትሪ (Aboriginal or Torres Strait Islander) ቁልድ ኸም ዚኸበር ዜረጋግጽ ሃዋሁ ኹዳልዎ ኣለዎን።

10 መለክዒታት እዚ ዝስዕብ ኢዩ፡

መዕቀኒ 1:- ሰላምን ድህንነትን ቁልድ ኣብ ውድባዊ መሪሕነትን ምምሕዳርን ባህልን ዝተኣታተወ እዩ።

መዕቀኒ 2:- ቁልድን መንገድነትን ብዛዕባ መሰሎም ይሕበሩ፤ ኣብ ዚትንክፎም እገራት ድማ ውሳኔታት ይካፈሉ እሞ ብእመቓ ድማ ይርእይዎ።

መዕቀኒ 3:- ስድራ ቤታትን ማሕበረሰባትን ከምተሓበሮም ንሰላምን ድህንነትን ቁልድ ኣብ ምትብባዕ ይካፈሉ እዮም።

መዕቀኒ 4:- ማዕርነት ይኸበር ኣብ ፖሊሲታትን ተግባራትን ከኣ ብዝተፈለለዩ ድሌት ይኸበር።

መዕቀኒ 5:- ምስ ቁልድን መንገድነትን ዚሰርሑ ሰባት ንሰላምን ድህንነትን ሕጻናት ዚምልከት ስነ ምግባራዊ ስርዓታት ንኺንጸባርቑ ብቑዓትን ደገፍን ውሓብቲ እዮም።

መዕቀኒ 6:- ንመረረ ቅሬታትን ሻቕሎትን ምላሽ ንምሃብ ዚግበር መስርሕ ኣብ ውሉዓት ዘተኩረ እዩ።

መዕቀኒ 7:- ሰራሕተኛታትን ብፍቓድ ወለንተኛታትን ንቁልድን መንገድነትን ቀጻሊ ትምህርትን ስልጠናን ብምሃብ ብደሓን ንኺቐጽሉ ዜኸእሎም ፍልጠትን ክእለትን ኣለዎም።

መዕቀኒ 8:- ኣካላውን ብኣንጻይን ኢንተርነትን ዚርእህ ሃዋሁ ቁልድን መንገድነትን ንኺጉድኡ ዘለዎም ኣጋጣሚ እናቀነሰ ንዘለዎም ሰላምን ድህንነትን የበረታትዕ እዩ።

መዕቀኒ 9:- ኣብ ግብሪ ምውዓል ድህንነት ቁልድን መንገድነትን ኣዘውቲርካ ገምጋም ብምግባር ይመሓየሽ እዩ።

መዕቀኒ 10:- ናይቲ ውድብ ፖሊሲታትን ኣሰራርሓታትን ንቁልድን መንገድነትን ብኸመይ ድህንነት ከም ዘለዎ ዚገልጽ ሰነድ እዩ።

እቲ ንድህንነት ቁልድን መንገድነትን ዝምልከት መዕቀኒታት ቡቲ ኻልእ ቀንዲ ረቛሒ (Child and Youth Safe Organisations Framework) ናይ ድህንነት ማሕበራት ቁልድን መንገድነትን [ገኸኹን ጸብጸብ ዝህብ ኣኻይዳ \(Reportable Conduct Scheme\)](#) ዝድገፍ ኢዩ ።

ጸብጸብ ዚወሃብ መደብ ኣካይዳ

እቲ ጸብጸብ ዚግበረሉ መደብ ኣካይዳ ዝገልጸ እተን ምስ ቁልድን መንገድነትን ብዛዕባ ድህንነቶም ዚምርምሩ ውድባት ዚገልጹ እዮ። እዚ መርመራ እዚ ብኸመይ ከምዝካየድ ዝከታተል ብርእሱ ሓሲቡ ዚዓዩ ኣመሓዳሪ እዩ፤ እዚ ኸኣ ውድባት ነቲ መርመራ ኣብ ምግባር ዘለዎም ክእለትን ምትእምማንን ንኸጠናክሩ ንምሕጋዝ እዩ።

መራሕቲ እተወሰነ ውድባት ከምዚ ዝስዕብ ብምባል ይሓትቱ፡

- ምስ ህሰዩ በደል ሕጻናት ዝተተሓሓዘ ጉዳያት ንሓደ ሰራሕተኛ ኣብ ውድባም [ብባዕሉ ዝምራሕ ኣመሓዳሪ](#) ጸብጸብ ምሃብ
- ነዚ ጉዳይ እዚ መርምሩ የጻርዮ።

'ሰራሕተኛ' ኸንብል ከለና ፍቓደኛ ወለንተኛታት ኢና እንብል ዘለና።

- ጸብጻብ ኪወሓጠሉ ዚከኣል ኣካይዳ፡
- ከቢድ ስምዒታዊ ወይ ስነ-ኣእምሮአዊ ጉድኣት
- ዓብዪ ሸለልትነት
- ኣካላዊ ዓመጻ
- ጸታዊ በደል
- ጸታዊ ርኽሰት
- ፈሊኻ ኣመለካኸዓ
- ከም ህስያ ህጻናትን ምኽንኻብ ብልዕቲ ደቂ ኣንስትዮን ጸብጻብ ዘይምሃብ ዝኣመሰለ ምስኡ ዝተሓሳዝ ገበናት.

እቲ ጸብጻብ ዚህብ መደብ ኣካይዳ ብኸመይ ኣብ ግብሪ ኸም ዚውዕል፡

- **ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ናይ ሰራሕ መዓልታት** - መራሕቲ ነቲ ጸብጻብ ክወሃብ ዘለዎ ተግባር ነቲ ብባዕሉ ሓሲቡ ዝመሓደር ኣካል ብጽሑፍ ጸብጻብ ክህቡሉ ኣለዎም። ከምዚ ዝስዕብ ዝኣመሰለ መሰረታዊ ዝርዝራት ክህቡ ኣለዎም፡
  - ስም እቲ ሰራሕተኛን እንተ ዚፍለጥ ዕለት ልደትን
  - ወይኻዓ ንሓደ ሰራሕተኛ ጸብጻብ ዚህብ ክሲ ኸም እተኸሰሰ ወይኻዓ ኣብ ልዕሊ ገበን ሓደ ሰራሕተኛ ተመዝጊቡ ኸም ዘሎ
  - እቲ ኸሲ ገበን ከም ዝፈጸመ ዚጥርጠር እንተ ኹይኑ ፖሊስ ታዝማንያ እንተ ተነገርዎ
  - ስምን ኣድራሻን ቍጽሪ ተሌፎንን እቲ ውድብ
- መራሒ ስም እቲ ውድብ
- **ብእተኸለለ መጠን ቀልጢፎም** - መራሕቲ መርመራ ክጅምሩ ኣለዎም (ወይ ናጻ መርመራ ኸም ዝጅምር ክገብሩ ኣለዎም)።
- **ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ** - መራሕቲ ነቲ ብርእሱ ሓሲቡ ዚዓዩ ኣካል ዝርዝር ሓበሬታ ኺህብዎ ኣለዎም፡
  - ብዛዕባ እቲ ኸሲ ወይ ገበን ዚገልጽ ሓበሬታ
  - ዝኹነ ይኹን ስጉምቲ እተወሰደ እንተ ኹይኑ ወይ እንተ ዘይኮይኑ (ንኣብነት ነቲ ሰራሕተኛ ምስ ቁልዑ ዘለዎ ርክብ ደረት ምግባር)
  - ዝኹነ ይኹን ብጽሑፍ ዝቐረበ መረዳኢታ።
- **እቲ መርመራ ምስ ተዛዘመ** - መራሕቲ ነዚ ዝስዕብ ሓበሬታ ነቲ ብርእሱ ሓሲቡ ዘሎ ኣመሓዳሪ ክህብዎ ኣለዎም፡
  - ርኽቦታት እቲ መርመራ
  - ርኽቦታት እቲ መርመራ
  - ብዛዕባ እቲ ኸም ውጽኢቱ እተወሰደ ዝኹነ ይኹን ስጉምቲ ብዝርዝር።

እዚ መርመራታት እዚ ምስቲ ኣብ ሰራሕ ኪግበር ዚከኣል ሕማቕ ጠባይ ዚገልጽ ንቡር መጻሪይ መርመራ ኸም ዚመሳሰል ጌርካ ኺርእይ ክከኣል እዩ።

ሕቶታት እንተ ኣልዩካ ናብ ድረገጹ <https://www.justice.tas.gov.au/carcru/framework>

ቀንዲ ቃላት፡

ናይ ድርጅት መራሒ - መራሒ ናይ ሓደ ማሕበር ድርጅት ነቲ ማሕበር ዝገብር ውሳኔ ብቐዳምነት ተሓታቲ ኢዩ። እዚ ሓላፊ ሓለቓ ኣካያዲ ሰራሕ ቀንዲ ብዓል ስልጣን (እዚ ወናነ ንግዲ ሥራሕ ወይ ፍራንሻይዝ ዜጠቓልል ኪኸውን ይኸእል እዩ) ወይኻዓ ተቐባልነት ዘለዎ ርእሲ እቲ ሓላፊ ትካል ኪኸውን ይኸእል እዩ።

ማሕበር ድርጅት - ከም ኩባንያ፣ ትካል ወይ ማሕበር ዝኣመሰለ ኣብ ውብ ሳይት ናይ [ቁልዑን መንእሰያትን ድሕንነት ማሕበራት ተዘርዚሩ ዘሎ ትካል](#)።

ሕጋዊ ብቕዓታት - ውድባት ኬኸብርዎ ዘለዎን ግዴታዊ ደንቢታት።

ሕጻውንቲ - ትሕቲ 18 ዓመት ዝዕድሚኦም።

መንእሰያት - ልዕሊ 16 ዓመት ዝዕድሚኦም ግን ከኣ ትሕቲ 18 ዓመት ዝዕድሚኦም መንእሰያት ።

ጸብጻብ ዚወሃቦ ኣካይዳ - ከምቲ ኣብ ውብ ሳይት [ናይ ቁልዑን ድሕንነት ንመንእሰያትን ድሕንነት ማሕበራት ስርዓት](#) ተዘርዚሩ ዘሎ ምስ ሓደ ሰራሕተኛ ማሕበር ዚተሓሓዝ ማህሰይቲ ቁልዑ ዚተሓሓዝ ኣካይዳ።